

ТОШКЕНТ

Газета 1966 йил 1 июлдан
чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-
саноат газетаси

ОҚШОМИ

№ 115 (9.005)

1997 йил

8 октябрь, чоршанба

Сотувда эркин нархда

**Тошкент тракторсоз-
лари республикаимиз
қишлоқ хўжалигини за-
монавий техника билан
таъминлаш йўлида са-
марали изланмоқдалар.**

1996 йилда «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси давлат акционерлик уюшмасига айлантирилди. Ўз корхоналарининг ҳақиқий эгалари ҳисобланмиш жамоа ахли энди уни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш мақсадида самарали ишлаб бошладилар. Чет эллик ишбилармонлар би-

лан ҳамкорлик қилган ҳолда уларнинг сармояларини олиб

порейш» фирмаси билан «Ўзкейстратор» қўшма корхонаси тузиш ниятидалар. Шунда пахтакорлар жаҳон андозалари даражасига жавоб бера оладиган уч гилдиракли «Кейс 5230» ва «Кейс-4240Х» тракторларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Шунингдек бу корхона 120 от кучига эга бўлган тўрт гилдиракли ҳайдов тракторларини ишлаб чиқаришга ҳам мослаштирилади.

Бундан бир неча ой олдин корхонанинг 31-механика-йиғув цехида «Кейс» тракторларининг тажриба нусхалари йиғилган эди. Цех мутахассислари тра-

лар етказиб беришда бизнинг ҳам ҳиссамиз борлигидан фа-

Саноат

«КЕЙС»ЛАР ЙИГИЛМОҚДА

кириш натижасида сифатли қишлоқ хўжалик техникасини яратиш йўлида тракторсозлар бирмунча муваффақиятларга эришмоқдалар.

Улар қишлоқ хўжалик техникасини яратиш бўйича жаҳонга машҳур Американинг «Кейс кор-

торни республикаимиз шароитига мослаштириш мақсадида унга қўшимча эҳтиёт қисмлар қўйиш, унинг олд ва орқа томонида болғувчи мосламалар ўрнатишди.

— Республикаимиз пахтакорлари учун замонавий трактор-

хрланамиз, — дейди механика-йиғув цехи йиғувчи-чилангари Ф. Жўраев. — Чунки бизнинг тракторларимиз уларнинг оғирини енгил қилади.

Корхонанинг трактор-йиғув цехи бош конвейеридан ҳозирнинг ўзида «Камминз» фирмасининг двигатели ўрнатилган

Шарифа БАХРОМОВА.

СУРАТЛАРДА: «Кейс-5230» тракторлари; йиғувчи-чилангари Аҳмаджон Сайдаҳмедов янги тракторни йиғиш силраларини пухта ўзлаштириб олган.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Обуна-98

«ОҚШОМ» — СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ

Қадрли муштарийлар! Шу кунларда шаҳримиздаги барча алоқа бўлимларида «Тошкент оқшом» газетасига 1998 йил учун обуна қабул қилинмоқда. Янги йилдан бошлаб ўзингиз севган газетани мунтазам ўқиб бориш истагинида бўлсангиз, унинг хонадонингизга ўзи кириб боришини хоҳласангиз вақтни бой бермай «Оқшом»га ёзилишга шошилиш. Чунки обуна бўлсангиз асло ютказмайсиз. Бунинг боиси шундаки, «Оқшом» газетаси чакана савдога жуда ҳам чекланган миқдорда чиқарилади. Бундан ташқари «Тошкент оқшом»ни қўлга олишингиз билан шаҳримизда, мамлакатимизда ва хорижда юз бераётган энг сўнгги аниқликларни, қизиқ воқеа ва ҳодисаларни ўқийсиз, ўзингизга зарур бўлган хабардан воқиф бўласиз.

Газета саҳифаларида ҳафталик «ойнаи жаҳон» дастурлари, эълон ва билдирувлар ҳам мунтазам еритиб борилади.

Шуни айтиш кераки, «Оқшом»да етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган муштарийларимизнинг дидига ва кўнглига ёқаётган ранг-баранг мавзудagi мақолалар еритилади. Бундан ташқари муштарийларимизни келгуси йили газета саҳифасидан ўрин оладиган янги рухлар ҳам кутмоқда.

Яна бир нарсани эслатиб ўтмоқчимиз: бизнинг газета-

миз ҳафтада уч марта чиқади-ган, республикада чоп этилаётган газеталар ичида нархи энг арзон нашрдир. Бу нарсамиз муштарийларимизга яна бир

енгиллик деган сўзидир. «Тошкент оқшом»нинг обуна нархи уни ўй манзилга ва абонент кутисига етказиб беришига қараб белгиланган.

Абонент кутисига
• 1 ойга 104 сўм
• 3 ойга 312 сўм
• 6 ойга 624 сўм
• 1 йилга 1248 сўм

Ўй манзилга
156 сўм
468 сўм
936 сўм
1872 сўм

«Оқшом»га Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудидида чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинади.
Нашр индекси — 209.

ЯНГИЛИКЛАР
ВОКЕАЛАР
ХАБАРЛАР

КЕЧА

Ҳамза туманида муҳташам маҳалла гузари очилди. У Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки томонидан бунёд этилди.

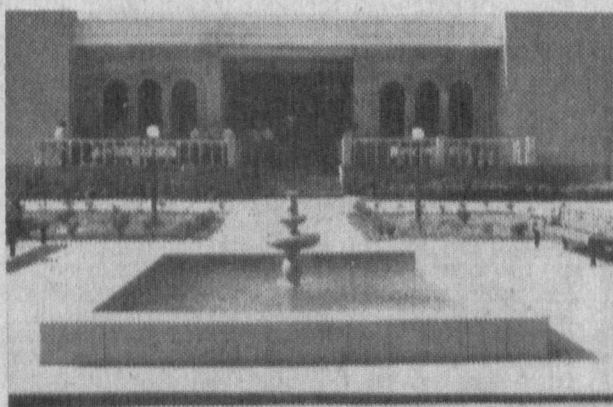

Миллий меъморчи-учун самимий миннат-лик аънаналари усули-дорчиликлари изҳор-да қурилган ушбу маж-этидилар.

МАҲАЛЛА ГУЗАРИ

муада маҳалла барча тадбирларини ўтказиш учун шарт-шароитлар яратилган. Кенг ва қўр-

Маҳалла гузари очи-лиши маросимида Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов, Ўз-

кам хоналарда турли тадбирлар, тўй-маросимлари ўтказиш мумкин. Гўзар бунёд этилган Усмон Юсупов номи маҳалла ахли Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки раҳбарияти ва қурувчиларга ушбу ажойиб туҳфа

бекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки раҳбари Рустам Азимов иштирок этидилар.

СУРАТЛАРДА: Ҳамза туманидаги маҳалла гузари очилишидан лавҳалар.

Анжуманлар

ДАРДИНИ ДАВОЛАШ МАВЗУИДА

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, вазирликка қарашли Дерматология ва венерология илмий-тадқиқот институти, Ўзбекистон дерматолог ва венерологлар ассоциацияси ташаббуси билан

ЭРТАГА

Жарроҳлик илмий марказида Ўзбекистон дерматолог ва венерологлар ассоциациясининг III курултойи ўз иштини бошлади. Ушбу анжумандан кўзланган мақсад ҳусусида Дерматология ва венерология илмий-тадқиқот институти директорининг илмий ишлар бўйича ўринбосари Комил Олимхонов билан суҳбатлашдик.

— Ўзбекистон дерматолог ва венерологлар ассоциациясининг I курултойи 1932 йил, яъни институтимиз ташкил топган кун бўлиб ўтган. II курултой 1976 йил, III курултой мана шу йил — институтимиз ташкил этилганига 65 йил тўлган дамда ушбу санага ҳамроҳанг равишда ўтказилмоқда. Анжуман бугунги кунда аҳоли ўртасидаги 20 га яқин хасталикларга чалиниш сабаблари, уларга қарши курашдаги замонавий тиббий усуллар, илмий янгиликлар мавзусида кечади.

Курултойда барча Марказий Осиё мамлакатлари, Россия, Озарбайжон, Украина, Туркия, Хиндистон, Америка Қўшма Штатларида мутахассислар иштирокчи сифатида қатнашадилар.

Абдураҳимов Абдураҳимов эътибор олд.

Ўтган кун Республика Олимпия шон-шухрати музейи биносидида беллашувларни якунлаган Тошкент шаҳар хотин-қизларининг 1-спартакиадаси ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Тошкент шаҳар ҳокими-нинг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар кўмитасининг раиси Фарида Абдураҳимов ва маросимни очган спартакиаданинг бош ҳақами ўринбосари, спорт устаси Мавлуда Собир

ҒОЛИБЛАРГА СОВРИНЛАР ТОПШИРИЛДИ

тованинг мусобақа якунлари тўғрисидаги ҳисоботи тингланди. Шаҳримиз спорт майдонларида беш кун давом этган спартакиадада умумжамоа ҳисобида

Миробод, Акмал Икромов, Сергели, Собир Раҳимов, Ҳамза, Яқкасарой, Бектемир.

Ғолибларга Тошкент шаҳар ҳокимининг махсус совринлари ва Фахрий ёрликлар топширилди. Шунингдек, мусобақаларда энг юксак натижалар кўрсатган спортчилар ҳокимлар томонидан алоҳида тақдирланди. Бадминтон бўйича энг чиройли ўйин учун Танзила Бўронова ташкилий кўмитанинг махсус совринига сазовор бўлди. Умидли ёш спортчи Покиза Ашировага эса «Соғлом авлод учун» жамғармаси таъсис этган мукофот топширилди. Шунингдек, юртимиз спортни ривожига катта ҳисса қўшган фахрийлар, олимпия чемпионлари Вера Дуконова, Равиля Салимова, Татьяна Абрамова, спорт устаси Озода Аҳмедовалар ҳам ташкилий кўмитанинг махсус мукофотлари билан тақдирландилар.

Шайхонтохур тумани вакиллари фахри бичини эгалладилар. Қолган туманларнинг жамоалари эса қуйидаги тартибда жой олдилар: Чилонзор, Мирзо Улуғбек, Юнусобод,

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов «Таълим-тарбия ва кадрлар тайёрлаш тизимини тубдан ислоҳ қилиш, баркамол авлодни вояга етказиш тўғрисида» Фармон чиқарди.

• Президент Ислам Каримовнинг «Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссиясини ташкил қилиш тўғрисида»ги фармойиши эълон қилинди.

• Кеча Президент Ислам Каримов бошчилигида қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича республика комиссиясининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Унда 1998—2000 йилларда тармоқни ривожлантириш бўйича муаммалар дастур ишлаб чиқиш масаласи муҳокама этилди.

• Хивада ушбу шаҳарнинг 2500 йиллик юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий кўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.

• Тошкентдаги «Интерконтинентал» меҳмонхонасида савдо ва саноат бўйича Ўзбекистон — Буюк Британия кенгашининг навбатдаги мажлисида ушбу кенгашнинг келгуси йилдаги иш режаси муҳокама этилди.

• Хоразм вилоятининг яна икки — Хонқа ва Хива туманлари пахта тайёрлаш бўйича давлат буюртмасини адо этидилар. Хонқалиқлар қабул пунктларида 33 минг тонна, хивалиқлар 25 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» етказиб бердилар.

• Тошкентда республика микробиологларининг биринчи курултойи иш бошлади.

• Кеча Тошкентда «Марказий Осиёнинг Исламгача бўлган даврдаги қўлзма аънавалари» мавзусида халқаро семинар очилди.

• Тошкентда Жаҳон банкининг Иқтисодий тараққиёт институти билан ҳамкорликда «Ўтиш иқтисодиётларида ташқи иқтисодий сиёсат» мавзусида 10 кунлик семинар иш бошлади.

• Ўзбекистонга халқаро раҳм-шафқат лойиҳаси доирасида юқори малакали врачлар келди. Улар туман ногирон болаларга бепул тиббий ёрдам кўрсатадилар.

ЖАҲОНДА

• Бугун Кишеневда Ҳамдўстлик давлатлари махсус маҳкамалари раҳбарларининг икки кунлик учрашуви бошланди. Унда уюшган жиноятчиликка, хусусан террорчиликка қарши курашда ҳамкорлик қилиш масалалари муҳокама этилмоқда.

• Малайзия пойтахти Куала-Лумпурда «Ўзбекистонда бизнес қилиш» мавзусида бизнес-семинар бўлиб ўтмоқда. Унда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Виктор Чжен бошчилигидаги делегация иштирок этипти.

• Бугун Куба коммунистик партияси V курултойи очилди. Мамлакат иқтисодий стратегиясини белгилаш унинг кун тартибидидаги асосий масаладир.

• Покистон ўтган йили 22 октябрда кучга кирган ядровий хавфсизлик тўғрисидаги халқаро конвенцияни имзолади. Бу Покистонга бошқа мамлакатларнинг ядро технологияларидан фойдаланиш билан бир қаторда Атом энергияси бўйича халқаро агентлик билан ҳамкорлик қилиш имконини беради.

• Афғонистон Ислам партиясининг етакчиси Гулбиддин Ҳикматийёр Техронда берган баёнотида сўнгги 24 йил мамлакат учун энг фожиали давра бўлганлигини таъкидлади. Ана шу вақт мобайнида мамлакатда 1 миллион киши ҳалок бўлди, 2 миллион одам ногирон бўлди, 8 миллион киши эса қочоқларга айланди. У бошқа мамлакатларни Афғонистоннинг ички ишига аралашмасликка даъват этди. Гулбиддин Ҳикматийёр фикрича, афғон урушида ғолиблар бўлмади. Шунинг учун коалицион ҳукумат тузиш бу тангликдан чиқаришнинг ягона йўлидир.

• Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой халқаро федерацияси Беларуссия, Молдова, Россия ва Украинадаги камбағал кишиларга ёрдам кўрсатиш илтимоси билан халқаро ҳамжамиятга мурожаат қилди. Ушбу ташкилот мазкур мамлакатлардаги аҳолининг ўта нозор қисми учун энг зарур буюм ва озиқ-овқат олишга тахминан 16 миллион доллар ажратилишини сўрамоқда.

• Литва Президенти Альгирдас Бразаускас шу йил 21 декабрда бўладиган сайловларда иккинчи муддатга давлат раҳбари лавозимига ўз номзодини қўймаслиги тўғрисида расмий баёнот берди. Унинг фикрича, Президент янги авлод киши-си бўлиши керак. Литвада ҳозирнинг ўзида 7 киши президентликка номзодини қўйган.

• АҚШ Президенти Билл Клинтон Жоржтаун университетига Ер юзида ҳароратнинг ошиши муаммоларига бағишлаб ўтказилган халқаро анжуманда барча давлатларни атмосферага газ чиқаришни қисқартириш бўйича шошилиш ва таъсирчан чоралар кўришга даъват этди. Ана шу газ қўллаб атмосферага чиқарилиши сабабли озон тўйини тобора катталашиб бормоқда. Бу эса Ер юзида ҳароратнинг кўтарилишига олиб келяпти.

Спорт

маросимида республика жисмоний тарбия ва спорт давлат кўмитасининг раиси Баҳодир Маҳситов иштирок этди.

Баҳодир ҲАСАНОВ.

СУРАТЛАРДА: спартакиада ғолибларини тақдирлаш пайти.

Рашид Галиев олган суратлар.

зиёд спорт жамоатчилиги номидан миннатдорчилик билдирди.

Шаҳар хотин-қизларининг спартакиадаси ҳар икки йилда бир марта ўтказилиши келишиб олинди. Тантанали тақдирлаш

• Тошкент шаҳар хотин-қизларининг 1-спартакиадаси якунлари ҳақида ҳикоя қилувчи саҳифа материалларини «Оқшом»нинг 4-бетида ўқийсиз.

Маълим Ўзбекистон халқи маънавиятига яратувчилик фаолиятини бахш этади. Ўзиб келатган авлоднинг барга энг яхши имкониятлари унда на-тоён бўлади, касб-кори, маҳорати ўзгирсиз тақомиллашади, катта авлод-ларнинг доно тажрибаси аниқлаб олинади ва ен авлодга ўтади. Ёшлар, қарннинг иқтидорини ва билим олишга талқонлигидан таълим ва маънавия-тини янгилаб ётиш бошланади...

Ислом КАРИМОВ.

Миллий дастур

МУАЛЛИМ — КЕЛАЖАК БУНЁДКОРИ

«Тошкент оқшоми»нинг давра суҳбати

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессиясида давлатимиз раҳбари Ислам Каримов нутқ сўзлаб, унда асосий эътиборни таълим соҳасини ислоҳ қилиш, юқори малакали кадрлар тайёрлаш бўйича ба-жариладиган вазифаларга қаратган эдилар. Ушбу сессияда «Таълим тўғрисида»ги қонун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур» қабул қилинди. Ушбу икки ҳужжат юзасидан қилинажак ишларга бағиш-лаб тахририятимиз туркум материаллар бериб бориш-ни режалаштирган. Уларнинг таълими соҳасида ҳозирда таълим соҳасида меҳнат қилаётган муаллимлар мала-касини ошириш, уларни эа-монавий соҳалар, янги йў-налишлар билимлари билан бойитиш мавзусида бўлиб, шунга кўра мутахассислар-дан иборат давра суҳбатини ташкил этдик. Унда Ўз-бекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг фан ва малака ошириш бў-лим бошлиғи Мойли Лапа-сов, Низоми номили Тош-кент давлат педагогика ин-ститутининг проректори Аб-дуқаҳҳор Абдуқодиров, Тошкент ўқитувчилар мала-касини ошириш институтининг тарих бўлими мудири Мукаррам Мўйдинова, чет тиллар кафедраси мудири Дилбар Омонова, Чилонзор туманидаги 138-мактабнинг олий тоифали информати-ка ўқитувчиси Бахтиёр Ка-римов иштирок этишди. Қуйида давра суҳбатида билдирилган фикр-мулоха-залар билан танишасиз.

● **Мойли ЛАПАСОВ:** Маълум-ки, «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур»да халқ таълими ходимларининг малакасини оши-риш ва қайта тайёрлаш масала-сига жуда катта эътибор қаратил-ган. Президентимиз Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессиясидаги нутқларида «Ян-ги тизимда қўшимча касбий таъ-лим, қайта тайёрлаш ва малака ошириш масаласига ҳам катта эътибор берилиши керак» деб алоҳида таъкидлашди. Албатта бу сўзлар вазирлигимиз олди-га муҳим вазифалар қўяди. Давр эса шундан билан олға кетмоқда, бора янги-янги соҳалар пайдо бўлмоқда, янги-янги қарашлар шаклланаётди. Буларни ўзлаштириш аввало профессор-ўқитувчилар зиммасида бўлади. Агар янгилик билан қуролланмаган ўқитувчи малака оширишга келган тингловчи-лар ҳузурига кирса унинг аҳоли маълум. Чунки бизда малака оши-рувчилар ўқувчи ҳам эмас, талаба ҳам эмас, балки олий маълумот-ли, 5 йилдан 20 йилгача меҳнат стажига эга бўлган, бошқача қи-либ айтганда мутахассис киши-лардир. Уларга фақат янгилик за-рур. Янгиликни эса ҳамма ҳам бе-ра олмайдди. Шу ерда яна бир на-рсани эътибор қаратиш лозим: ме-нимча малака ошириш институ-лари мақомини кўтаришга ва про-фессор-ўқитувчиларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни олий ўқув юртиларига нисбатан ку-

бита дарс режасини неча йиллар-дан буён қайта-қайта қўллаб келаёт-ган муаллимлар йўқ эмас. Улардан фақат бўладиганларининг малакаси-ни ошириш зарур. Малака ошириш деганда мактаб ўқитувчиларига замо-навий соҳалар, янги йўналишлар бўйича билим бериш тушунилади. Шундай экан, бу ишни фақат малака ошириш институти зиммасига юклаб қўйиш тўғри эмас. Бу ишга ўқитувчи-лар тайёрлайдиган барча таълим муассасалари ҳам масъул бўлишлар-и лозим. Айтмоқчиманки, педагоги-ка институтилари, билим юртиларини тугатиб келган ёшлар ўз малакалар-ини оширишга муҳтож бўлмаслик-лари даркор. Янги-янги билимлар ўша олий-ўқув юртиларининг ўқув дастур-ларига ҳам киритилган бўлиши шарт. Бугунги кунда бизнинг институт 18 мутахассислик, 43 ихтисослик бўйича ўқитувчилар чиқаришни. Ҳўш, савол туғилади шуларнинг бариси хо-зирги шароитда керакми? Шу пайтга қадар институтиимиз буюртмачисиз ишлади, яъни ўқитувчиларни керак-ноқерагига қарамай чиқаравердик. Бу йил эса институтиимизга тўлов-конт-ракт усулида ўқишга қираётганлар сони тобора ортаётгани буюртмачи-ларимиз қўлаётганини кўрсатмоқда. Замона талабларини ҳисобга олиб институтиимиз ўқув дастурига ўзгар-тиришлар киритиб бормоқдамиз. Ҳу-сусан, ҳозирда тарих факультетида «Тарих ва ҳуқуқшунослик асослари», «Тарих ва тарих-иқтисодиёт асосла-ри», математика факультетида «Ма-тематика, қўшимча ихтисодий билим-лар ва тадбиркорлик асослари» их-тисосликлари ўқитилмоқда. Худди шунингдек бундай янгиликлар табиёт-география факультети ўқув дастури-га ҳам киритилган.

● **Мукаррам МўЙДИНОВА:** Тош-кент давлат педагогика институти-нинг тарих факультетида иккинчи мута-хассислик, сифатида ҳуқуқшунос ўқи-тувчилар тайёрланаётгани яхши бў-либди. Чунки ҳозирда одамларнинг ҳуқуқий билиминини ошириш асосий ва-зифалардан биридир. Ҳозирги пайт-да шахримиз мактабларидаги тарих ўқитувчиларининг атиги 5 фоизи та-рихчи-ҳуқуқшунос ихтисослигига эга. Чунки шу пайтга қадар мактабларда ҳуқуқшунослик дарси фақат 9-синф-ларда ҳафта-сига бир соат ўқитилар-ди. Энди бўлишимизда тарих ўқитув-чиларига иккинчи мутахассислик — ҳуқуқшунослик ихтисослигини бериш мақсадида мунтазам машғулотлар олиб бормоқдамиз. Бу борада бизга Тошкент давлат юридик институти ҳамда Тошкент давлат педагогика институтининг ҳуқуқшунослик кафе-драси ақидан ёрдам бормоқда. Айни пайтда бу борада мактабларнинг ўқув дастурларида ҳам ислохотлар куза-тилмоқда. Ҳусусан 11-синфларда «Инсон ҳуқуқлари» дарси ўқитила бошланди. Аммо бу машғулотлар учун ҳали дарслик йўқ. Бора-бора ҳу-қуқшунослик дарси фақат юқори син-фларда эмас, балки бошланғич син-фдан, содда мисоллар ёрдамида ўр-ганиб боришга ўтилади. Мана ҳозир-гап ўқитувчиларни малака оширишга

танлаш, тўғрироғи, уларни саралаш ҳусусида борди. Айримлар малака оширишга асосан ёшларни жалб этиш керак, дейишмоқда. Менимча бу тўғри эмас, чунки ёши ўтган ўқи-тувчи бой тажрибага эга бўлади, де-мак янги билимларни яхши ўзлаш-тиради. Яна шундай тақлифим бор-ки, малака ошириш жараёнида ўқи-тувчиларни амалий «машғулот»лар-га, яъни суд жараёниларига олиб бо-риш зарур.

● **Дилбар ОМОНОВА:** Ўқитувчи малакасини ошириш, чуқурроқ, ўйлаб қаралса, жуда эзгу иш. Чунки бизнинг бугунги ҳаракатимиз қай да-ражада мукаммал бўлса, келажақ авлоднинг билими, маҳорати шу да-ражада юқори бўлади. Демак, ўқи-тувчини ўқитиб беришга кўз олинми-зда мактаб ўқувчисининг эртанги тақ-дирни тушуниш керак. Бугунги кунда хорижий тилларни ўрганиш замона талабига айланган. Бунинг сабаби-ни изоҳлашга ҳолат йўқ. Шунга кўра бизнинг чет тиллар кафедраси-нинг фаолияти кенгайган. Айни пайтда бизда инглиз тили ўқитувчи-лари учун махсус курс ўтишмоқда. Бунда бизга «Гинчлик корпуси», «Британия кенгаши» каби халқаро ташкилотлар ёрдам беришмоқда.

Аммо бугунги кунда бизнинг ишда асосий эътиборни дарслик ва ўқув қўлланмаларига қаратиш лозим. Бу борада шахримиздаги турк лицейла-ри билан ҳамкорлик қилиш зарур деб ўйлайман. Чунки уларга инглиз тили китоблари тўғриван-тўғри Ан-глиядан келади. Яна шундай айтиш-им лозимки, мактабларимизда ҳозирда фойдаланилаётган дарсликлар эски. Уларни замонга мослаб янгилаш ло-зим. Мен ҳамкасбларим билан Ан-глига бориб келганимиздан сўн-«Инглиз тили Ўзбекистон учун» де-ган қўлланма тайёрлаган эдим. Агар ундан инглиз тили ўқитувчилари ба-ҳраманд бўлишга ўқитиш жараёнида муваффақиятларга эришиш мумкин.

● **Абдуқаҳҳор АбДУҚОДИРОВ:** Мана ҳозир Тошкент шаҳар ўқитув-чилар малакасини ошириш инсти-тутининг икки мутахассиси ўз сўз-ларида дарслик ва қўлланмалар мавзусига алоҳида тўхталишга эга. Бу беҳиз эмас, Президентимиз ҳам Ўз-бекистон Республикаси Олий Маж-лисининг IX сессиясида бу масала-га жиддий эътибор қаратган эдилар. Дарслик ёзиш оғир иш. Менимча, бу борада уч киши, яъни — олим-ўқитувчи-ўқувчининг меҳнатини му-вофиқлаштириш лозим. Бунда ҳар кимнинг ўз вазифа ва мақсади бў-лиши керак, масалан, олим ўша фанининг истикболига, ўқитувчи би-лимининг ўқувчига етказиш ишига, ус-лубини фанини қайси синфлар учун мўлжаллаш кераклигига эътибор бе-риши зарур.

● **Бахтиёр КАРИМОВ:** Ўзбекис-тон Республикаси Олий Мажлисинин-г IX сессиясида бир қанча қонун-лар қатори «Таълим тўғрисида»ги қо-нун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш бўйи-ча миллий дастур»нинг қабул қилин-гани юртимиз келажагида салмоқли ижобий натижалар беради, деб

ўйлайман. Ушбу ҳужжатлар билан танишиб чиққан киши юртимиз аҳли яқин ўн йил ичида таълим-тарбия со-ҳасида нақадар улкан ишларни амалга ошириши кераклиги, бина-барин, бу борада жаҳон андоза-ларига чиқиб олишимиз кераклигини пайкайди. Энди бир ўйлаб қўрайлик: Қўлаётган катта юмшларнинг асо-сий баҳарувчиси ким? Ўқитувчи. Са-вол туғилади, ўқитувчи тайёри? Ўқитувчиларни қайта тайёрлаш, уларни замонавий билимлар билан қандай қуроллантириш керак?

Менимча, яхши ўқитувчининг учта илдизи бўлади. Булар: маънавияти, илми, услуби. Ҳўш, ҳар тарафлама ислохотларни тушунадиган, янги та-факкурга эга бўлган комил, Ўзбекис-тонимизнинг келажагини кўра ола-диган, ўтмишимизни, истиклолимиз-ни қадрлай оладиган ва энг керак-лиги ушбу ҳислатларни ўз тарбия-ланувчиларига бера оладиган ватан-парвар муаллимлар армияси етар-лими? Ушбу йўналишдаги ўқитувчи ка-дрларни қайта тайёрлаш бош маса-ла деб ўйлайман. Иккинчиси, ўз фа-нини хоҳ у математика, хоҳ у ада-биёт бўлсин чуқур биладиган, унинг асосларини, замонавий, илми янги-ликларини тез англаган, энг муҳими ўз фанининг фидойиси бўлган ўқи-тувчини қайта тайёрлаш зарур бўл-моқда. Учтинчиси эса услуби, яъни ўз илмининг болага қандай еткази-ди? Бунинг учун замонавий ахборот те-хнологиялари, компьютерлар, видео-техника асослари, ўткир билим та-лаб этилади. Шу ерда у иқтисо-дий, ҳуқуқий, экологик ва компью-тер бўйича саводхон бўлиши керак-лигини ҳам ҳисобга олсак, ўқитув-чини қайта тайёрлаш ниятда дол-зарблиги кўринади.

Мен яна бир муҳим масалани ўр-тага қўймоқчиман. Бу аттестация масаласи. Менимча, ўқитувчиларга олий тоифа бериш масаласини қайта тайёрлаш билан ўзвий боғ-лаш керак. Юқорида саналган ҳис-латларга эга, шахар, вилоят ўқи-тувчиларининг малака ошириш ин-ститути қошидаги комиссияларда олий тоифа бериш керак. Маълум-ки, муаллимлар орасида илмий-ус-лубий асарлар яратувчи, илм ки-шилари йўқ эмас. Бироқ уларни юзага чиқариш, дарсликлар ёзиш-га жалб этиш ниятда муҳимдир. Президентимиз сессияда маҳаллий олимларимиздан дарсликлар ёзиб, ўзидан авлодларга бирор нарсас қолдириб кетиш ҳақида гапириб ўт-дилар. Машҳур академикларимиз билан елкама-елка дарслик ёзу-ви, умри болалар билан, мактабда ўтган мактаб муаллиф-муаллимла-ри ҳам йўқ эмас. Янги дарсликлар яратишда улар муаллифлар тўғри-ча киритилса дарсликлар янада му-каммал бўлади.

Олий аттестация комиссияси ҳам педагогларга илмий унвонлар бе-ришни қайта қўриши, қўпроқ мак-таб ўқитувчилари ичиндан кадрлар тайёрлаш керак. Дастури, дарсли-ги, илмий-услубий асарлари амал-лиятда қўлланилаётган мактаб ўқи-тувчисига илмий унвонлар бериш-ни осонлаштириш лозим. Бу бора-да мактаб ўқитувчиси учун алоҳида имтиёз бериш керак. Ўқитувчилар — бу шундай кишиларки, улар ян-гиликни тез илғаидилар, ўта масъу-лиятли змийларлар қатами. Мен бир неча йиллардан бери информатика ва иқтисодий билимлардан малака ошириш институтида маъруза қи-либ бунга амин бўлганман.

● **Мойли ЛАПАСОВ:** Ўқитувчилар малакасини ошириш, уларни замо-навий соҳалар билимлари билан бойитиш ҳақида жуда кўп гапириш мумкин. Бунинг учун битта давра суҳбатининг ўзи камлик қилади. Бу мавзуда ҳали яна қўлдан-қўл фикр-мулоҳазалар, тақлифлар билдирила-ди, албатта. Зеро биз «Кадрлар

тайёрлаш бўйича миллий дастур»ни-нг биринчи — ўтиш босқичига кириб бораёلمиз, ҳали олиндида қилинади-ган ишлар бисёр. Аммо бу борада олға сурилган ҳар бир фикр, қўйил-ган ҳар бир кадам, қилинган ҳар бир иш ягона тамойилга — «Муаллим — келажақ бунёдкори» деган тамойил-га асосланмоғи керак.

Давра суҳбатини
Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ ёзиб
олди.

**Бу йигит ҳақида одамлардан
кўп эшитганман. Ёш бўлса-да
қўпчиликлари тилига тушди. «Ти-
лидан бол томади, муомаласи-
дан кўнглингиз тоғдай кўтари-
лади... дардингизни унутиб қўя-
сиз», деб таърифлашади уни
одамлар.**

— Стоматология соҳасини танлашим-нинг боиси бор, — дея гап бошлади Гофуржон. — Биласиз, тиш оғриғи но-

— Гофуржон жамоамиздаги энг таж-рибали, қўли енгил шифокорларимиз-дан, — дейди шифохона бош шифоко-ри Хушид Мўминов. — У тўрт йил-дики, имплантология, яъни оғиз бўш-лигида тишлар қолмаганда жағ суяк-ларига темир қозилар (титандан ясал-ган) жойлаштириш билан ҳам шўғул-ланиб келмоқда. Унинг бу хизматидан сўнггина мустаҳкам кўприксимон про-тезлар қўйиш мумкин бўлади.

Ҳаётда гўзалликни ҳар ким ўзича ту-шунади. Шифокор билан суҳбатлашар эканман, ундан гўзалликка муносаба-

Саломатлик

САДАФДЕК ЯРҚИРАБ ТУРСА

хуш хасталик. У айниқса тунда кучая-ди. Катталарку бир амаллаб оғриқ бо-силгунча чидашар. Лекин болаларчи? 1978 йилда кичик укамнинг тиши жуда қаттиқ оғриб қолди. Ушанда дадам ик-кимиз уни 1-Тошкент Давлат тиббиёт институти қошидаги болалар жаррох-лик стоматологияси шифокори Исмоил Қодиров ҳузурига олиб борган эдик. У кишининг меҳрибон нигоҳи, ширин сўзи ва мулоиймчилигидан укам тиш оғри-гидан халос бўлди. Укамнинг ёнида ази-ят чекиб турган бизларнинг ҳам дили-миз ёришди. Менда ана ўша кундан бошлаб стоматолог шифокор бўлиш, бўлганда ҳам Исмоил Қодировга ўх-шаган ўз ишининг фидойиси бўлиш иста-ғи пайдо бўлди.

Ўрта мактабни битириб, ҳужжатла-рини 1-Тошкент Давлат тиббиёт ин-ститутининг стоматология факультети-га топширдим. Мана, бир неча йил-дики Тошкент шаҳар, соғлиқни сақ-лаш бош бoshқармаси 4-стоматоло-гия шифохонасининг жаррохлик бў-лимида ишлаб келяпман. Мен учун ус-тоз саналмиш Карим Сахиев ва Энет-та Брехманлардан бу ерга даво из-лаб келган кишиларга ҳар томонлама тиббий ёрдам курсатиш сирларини ўргандим.

«Ўзбекистон XXI
аср бусасида»

ТАРАҚҚИЁТИМИЗ ДАСТУРУПАМАЛИ

Яқинда «Семурғ» бо-лалар соғломлашти-риш оромгоҳида шахар касаба уюмалари кенгаши масъул хо-димлари, тармоқ каса-ба уюшма қўмиталари раҳбарлари ҳамда ка-саба уюшма фаоллари иштирокида Ўзбекис-тон Республикаси Пре-зиденти Ислам Ка-римовнинг «Ўзбекистон XXI аср бусасида»: ха-вфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолат-лари» номли янги аса-рини ўрганишга бағиш-ланган семинар-кен-гаш бўлиб ўтди.

Анжуманни шахар касаба уюшмалари кенгаши раиси О. Са-фоев кириш сўзи би-лан очиб, асарнинг оламшумул тарихий аҳамияти ҳусусида тўх-талиб, унинг республи-камизнинг ижтимоий-иқтисодий, сиёсий та-раққиёти йўлидаги дастуруламал эканли-гини ўқидириб ўтди.

Шунингдек, Тошкент алоқа ва электроника институтининг кафедра мудири, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, тарих фанла-ри доктори, профес-сор А. Абдунабиев ҳам қизикарли маъруза қи-либ, ўша асарнинг ул-кан ижтимоий-сиёсий, тарихий аҳамияти, му-шоҳаданинг теранлиги, илмий фазилатлари тўғрисида атрофлича тўхталиб, уни ҳар бир киши чуқур мулоҳаза қилиб ўрганиб чиқмо-ғи давр талабидир, дея таъкидлади.

Маъруза юзасидан сўзга чиққан тармоқ касаба уюшма шахар қўмиталарининг бир гуруҳ раҳбарлари, пойтахт касаба уюшма-лари кенгашининг масъул ходимлари асарни мутولاа қи-лишдан олган таассу-ротлари ҳақида фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Улуғбек ПҮЛАТОВ.

Матбаа

ТАБИАТГА ДИП БОҒЛАБ

Истеъдодли ёш адиб Нормурод Норқобилов та-биат борасида кўплаб қисса ва ҳикоялар яратган. Унинг «Ўқитувчи» наشريётида янги босмадан чиққан «Пахмоқ» номли тўпламга шу номдаги қиссаси ва бир қанча ҳикоялари киритилган.

Унда инсоннинг жониворларга меҳри бўлишлари, уларни асраб-авайлаш зарурлиги гоёси илгари су-рилган. Китобни ўқир экансиз, муаллифнинг ҳайвон-лар «тили» ҳамда ички руҳиятини тасвирлашдаги ма-ҳорати мактовга лойиқдир.

Китобнинг сўнгги сўзида муаллиф шундай ёзади: «Жониворлар ҳақида ёзиш, улар образини адабиётга олиб кириш дастлаб ҳаёлимда йўқ эди. Шунчаки ку-затувчи эдим. Паррандалардан тортиб жониворлар-гача, бариси мени жуда қизиқтирар, айниқса, улар-нинг турфа хил хатти-ҳаракатларини кузатиб ўтиришни хуш кўрайдим. Бир қарашда ўта аҳамиятсиз туюлган жониворлар ҳаракати ҳаммиша маълум бир мақсадга йўғрилишни ва ҳар бирининг ўзига яраша ҳулки бор-лигини болаликдаёқ сезганман».

Дарҳақиқат, ёзувчи болаликданок она табиатга ошўфта бўлган. Табиат қўнида эркин юрган ҳайвон-ларни кузатиб, уларнинг хатти-ҳаракати, ички дунё-сини бадиийлаштирган ҳолда қозғошга туширади. Қа-ранг-а, жониворлар меҳрга ташна экан. Улар ҳам ул-гайга, ўз жуфтини топиб, улар паноҳида илиқлик, макон топомқни исташар, ўз ғанимини қўришга кўз-лари йўқ экан. Ўз ғанимларини йўқ қилишни қўнғил-ларига тугиб қўяр эканлар. Пайти келганда анб ўтир-май, ғазаб-ла ғанимидан қутиларкан. Меҳрли инсон-ларнинг меҳрини қозониб, садоқат-ла хизматда бў-лар эканлар. Лекин бу хол сизни ҳайрон қолдирса, ушбу тўпламга кирган қисса ва ҳикоялар билан тани-шиб чиқинг.

БИЛИМЛАР СИНОВИ

Р.Қурбонниёзовнинг «Ўзбекистон географиясидан қизикарли машқ ва масалалар» тўпламда Ўзбекис-тоннинг табиий ва иқтисодий географиясига оид 1500 дан ортиқ саволлар, топишмоқлар, ўйинлар ва турли хил бoshқарилма берилган.

Қўлланма мактаб дастури асосида яратилган бў-либ, у икки қисмдан иборат. Биринчи қисм-савол-лар, иккинчи қисм жавоблардан ташкил топган.

Қўлланмадан дарсда, дарсдан ташқари пайтларда ҳар хил кечаларни — қўвноклар ва зукколар ўйинла-рини тайёрлашда ва ўтказишда унумли фойдаланиш мумкин.

ЯШИЛ ШИФОХОНА

Қозоқбой Зухуров тўплаб ҳамда таржима қилган «Агар танда дард бўлса» рисоласини ўқиб қансиз, она-табиатнинг эҳсонлари, сир-асрорлари билан та-нишасиз. Инсоннинг саломатлиги учун табиатнинг ўзи ҳар қандай касаллик шифосини муҳайё қилиб қўйган-лигининг гувоҳи бўласиз. Ушбу китобдада турли хил касалликларни даволаш, халқ табиобатидан содда та-всиялар ва уларни қўллаш йўл-йўриқлари ихчам ҳолда баён этилади.

ИҚТИСОДИЁТ ИЛМИ

Қ.Йўлдошев, Қ.Муфтайдиновларнинг «Иқтисодий билим асослари» қўлланмасида иқтисодий билимлар-нинг умумий ва тарихий асослари, бозор иқтисодиё-тининг мазмуни, қонунари ва категориялари, жам-ғариш ҳамда иқтисодий ўсиш масалалари, фермер-лар ҳамда аҳоли даромадлари, маркетинг, менеж-ментлик илми қабилар ўз ифодасини топган.

Қўлланма иқтисодий таълимдан дарс берувчи ўқи-тувчиларга, талабаларга мўлжалланган.

ФАЗИПАТЛАР МАДҲИ

Ёзувчи ва адабиётшунос олим Маҳкам Маҳмудов-нинг янги босмадан чиққан «Аҳли дил» деб номлан-ган китоби Ватан меҳри, виждон, одамийлик, инсоф, бурч, вафо ва садоқат, инсонпарварлик ҳамда гўзал-лик, камтарлик ва мардлик, дўстлик, меҳр-оқибат, миллий ифтихор каби миллий ва умуминсоний қад-риятларга етакловчи маънавият оламидан сабоқ бе-ради.

Назира ЖҲАЕВА.

